

MLUVÍČÍ BALÍK

set vzdělávacích a kompenzačních pomůcek a her pro rozvoj řečových dovedností předškolních dětí

Metodika práce

Tato metodika vznikla v rámci projektu Místní akční plán pro ORP Vysoké Mýto II.,
CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0009710

IZMŠ Sruby

Zpracoval/a: Víchová Šárka, DiS.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MLUVÍČÍ BALÍK

Metodika práce

Cíl metodiky:

Cílem metodiky je seznámit pedagogy MŠ s možností využití vzdělávacích a kompenzačních pomůcek a her v oblasti rozvoje komunikačních dovedností předškolních dětí, které mohou zapojit do řízených i spontánních činností v MŠ.

Set Mluvící balík je sestaven ze tří navzájem propojených sad vzdělávacích a kompenzačních pomůcek, které pomáhají v rozvoji komunikačních dovedností všem dětem předškolního věku (3 – 7 let) a zejména dětem s narušenou komunikační schopností, dětem s ADD, ADHD, dětem s SVP (speciálními vzdělávacími potřebami), dětem na hranici PAS (poruchy autistického spektra) a k eliminaci SPUCH (specifických poruch učení a chování) v běžné MŠ tak, aby byl dětem zajištěn co nejlepší základ školní připravenosti a úspěšnosti.

Způsob využití setu:

Set je využíván pedagogy MŠ při denní individuální péči o děti i při skupinových činnostech, které podporují přirozený vývoj dětí.

Dále může být využíván asistentkou pedagoga u dítěte s opožděným vývojem řeči denně ve spontánních i řízených činnostech a při individuální i skupinové logopedické práci s dětmi v MŠ.

Pomůcky lze využít jak uvnitř třídy, tak i ve venkovních prostorách (terasa, zahrada).

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

VZDĚLÁVACÍ A KOMPENZAČNÍ POMŮCKY V JEDNOTLIVÝCH SADÁCH SETU MLUVÍCÍ BALÍK

Vývoj řeči nelze odlišit od vývoje ostatních schopností dítěte. Není proto možné rozvíjet dětskou řeč na úrovni, která by měla odpovídat věku, pokud celkový vývoj všech schopností a dovedností dítěte neprobíhá tak, jak bychom si představovali a přáli. Vývoj řeči značně zrychluje rozvoj myšlení, motoriky a dalších schopností.

Set Mluvicí balík je rozdělen na tři sady – Hlásek, Senzorik a Lokomák, které vzájemně podporují celkový vývoj předškolních dětí a tím přispívají jak k přirozenému, tak i cílenému rozvoji jejich komunikačních dovedností.

SADA HLÁSEK

Sada obsahuje kompenzační pomůcky a hry zejména pro rozvoj sluchového vnímání, nácviku používání dechového proudu, porozumění mluvené řeči a správné výslovnosti hlásek a dále pro podporu mluveného projevu dětí.

Pomůcky, hry a jejich využití:

ŠEPTAFON

Šeptafon je akustické sluchátko, s nímž děti všech věkových kategorií, slyší jasněji, když se učí rozvíjet jazykový proces. Dítě slyší v uchu zřetelně svůj vlastní mluvený projev. Tím se může lépe soustředit, aniž by se rozptýlilo hlukem pozadí. Zároveň si lépe uvědomuje odlišnost vlastního slovního projevu oproti slovnímu projevu pedagoga. Šeptafon je zábavný, děti nemají problém ho nosit a používat. Prakticky se nasadí dítěti na ucho, jako letový mikrofon. Může se nosit jak vlevo, tak vpravo.

Je vyroben z plastu a nevyžaduje použití baterií. Lze ho tedy jednoduše po použití hygienicky ošetřovat (ručně otírat, dezinfikovat, popřípadě i mýt v myčce).

MLUVÍČÍ KOSTKA

Mluvící kostka je elektronická pomůcka pro rozvoj komunikačních dovedností dětí od 3 let. Vhodná je i pro rozvoj hrubé motoriky. Každá ze stran kostky poskytuje prostor pro vložení obrázku, který je chráněn čirou slídou, a nahrání zvukové sekvence o rozsahu až 10ti vteřin. Je tedy velice variabilní pro využití širokého spektra témat.

Děti kostkou hází. Po zastavení kostky se přehraje zvuková sekvence, která je nahraná na kostce nahoře. Může obsahovat pokyny pro činnosti dětí typu udělej, přines, namaluj, předved', vyber, ukaž, spočítej, zazpívej, zopakuj, řekni, popiš atd.

Ovládání kostky je jednoduché a zvládnou ho po naučení i samy děti, které pak mohou mít radost z vlastního namluveného projevu. Tím jsou motivovány slovně komunikovat. Provoz kostky je závislý na bateriích 3x 1,5V AA.

Lehkou nevýhodou je, že zvuková sekvence se musí nahrát dostatečně nahlas, jinak je přehrávaný zvukový záznam tichý.

MIKROFON

Mikrofon je pomůcka pro nahrávání a reprodukci mluveného slova, zvuků, písniček a hudby. Je vhodná pro děti od 3 let. Jednoduché ovládání umožňuje

dětem nahrání vlastního mluveného projevu a jeho zpětného přehrávání. Dítě získává nejen přirozenou touhu slyšet svůj hlas čímž je motivováno k mluvení, ale má možnost sluchově kontrolovat správnou výslovnost.

Délka zvukové stopy je 4 hodiny. Zabudovaná paměť je 128 MB. Mikrofon je vybaven možností připojení k počítači a kopírování souborů na disk, což umožňuje archivaci nahrávek, jejich další zpracování a využití k diagnostické práci. Výhodou je dobíjení pomocí USB portu, nejsou tedy potřeba baterie.

Pro nahrávání zvukového záznamu dítětem je potřeba po celou dobu držet tlačítko nahrávání stisknuté, což samostatně zvládají pouze starší děti.

BZUČÁK

Bzučák je opticko-akustická pomůcka, která dětem v MŠ slouží k rytmickému cvičení při nácviku rozlišování krátkých a dlouhých slabik nebo k nácviku sluchového vnímání zvukové sekvence. Pracovat s ním mohou děti od 4 let.

Děti slabikují slovo a při tom mačkají tlačítko na celou dobu výslovnosti. Zároveň se stisknutím tlačítka se rozsvítí červené světlo na diodě vedle. Dítě tak má možnost kontrolovat rozdíl mezi délkou stlačení tlačítka, ozývajícího se zvuku, světelného signálu a vlastního mluveného projevu. Tuto činnost lze například podpořit i aktivitami, kdy děti musí podle obrázků zvukově vyslabikovat slova a roztrždit je na skupiny obrázků stejně znějících.

Sluchovou paměť lze trénovat předvedením zvukové sekvence o různých délkách, kterou děti musí podle slyšeného vzoru zopakovat. Bzučák je plastový, lehce hygienicky ošetřovatelný. Provoz je podmíněn 9V baterií.

KULIČKOVÁ HRA - LABYRINT

Tato variabilní terapeutická hra poskytne dětem ve věku od 4 let neomezené příležitosti při stavbě labyrintů nejrůznějších tvarů. Podporuje nácvik výdechového proudu, orální motoriku, prostorové vnímání, logické myšlení, jemnou motoriku a koordinaci oko-ruka.

Děti využívají rovné a zakřivené díly pro vytvoření vždy nového labyrintu. Pak pomocí foukání či naklánění musí provést kuličky labyrintem z počátečního bodu do bodu koncového. Kuličky jsou vyrobeny z různých materiálů o různých hmotnostech, což nutí děti pokaždé k jiné práci s dechem.

Celá hra je vyrobená z kvalitního dřeva s lesklým, lehce udržovatelným povrchem. Kuličky jsou vyrobeny z korku, oceli, dřeva a skla.

LOTYNKA

Lotynka je hra pro děti od 3 let pro 1 – 4 hráče rozvíjející kontrolu dechu. Spočívá v přemísťování balónku pomocí dechu při současné kontrole jeho dráhy a rychlosti. Dále rozvíjí prostorovou orientaci, logické myšlení a paměť.

Do otvoru hrací desky lze zasunout oboustrannou desku (hra obsahuje dvě). Jedna obsahuje zvířátka v moři a zvířátka v ZOO. Děti mají u sebe každý svou destičku shodnou s herním plánem. Pak si posílají hrací desku a dechem se

snaží přemístit balónek do okénka se zvířátkem. Dané zvířátko si na desce u sebe zakryjí kloboučkem. V dalším kole se snaží balónek umístit na zvířátko, které ještě zakryté nemají. Druhá oboustranná deska obsahuje cesty vyznačené šipkami. Děti mohou buď projet foukáním celou cestu nebo postupovat po jednom poli a střídat se v posouvání balónku.

Hra je plastová včetně výměnných desek a umožňuje tedy snadnou hygienickou údržbu.

SADA SENZORIK

Sada obsahuje pomůcky rozvíjející:

Senzomotoriku - rozvoj předpokladů a získávání dovedností k vykonávání činností náročných na vnímání, pohyby a vzájemné spojení vjemů s pohyby (z latiny *sensus* = smysl, *motus* = pohyb)

Zrakově-pohybovou koordinaci - rozvoj souhry mezi očima, mozkem a rukama

Grafomotorickou zručnost – rozvoj části jemné motoriky a psychických funkcí (rozumové předpoklady, vizuální a prostorové vnímání, senzomotorická koordinace, volní úsilí, pozornost), kterou potřebuje dítě při kreslení a psaní

Pomůcky a jejich využití:

SENZORICKÉ KROUŽKY a SENZORICKÉ KROUŽKY 1

Barevné taktilní kotouče napomáhají rozvíjet hmatové vnímání rukou a nohou dětí a učí je rozeznávat různé povrchové struktury. Každá hmatová struktura se nachází na velkém kotouči pro umístění na podlaze, stejně jako na malém disku, který dítě bude moci držet ve svých rukou. Disky nabízejí nesčetné možnosti, od základního vnímání hmatových struktur až po hry se zavázanými očima, které jsou založené na paměti a rozpoznávání. Hry mohou být upraveny tak, aby odpovídaly věku dítěte a úrovni jeho schopností. Velké taktilní kotouče také pozitivně ovlivňují plosku dětské nohy.

Maximální zatížení je 100 kg. Jsou vyrobeny ze snadno ošetřovatelné syntetické gumové hmoty.

POLOKOULE MASÁŽNÍ JEŽEK

Senzo kopule masážního ježka nutí děti ve věku od 3 let stále udržovat rovnováhu. Výstupky na ploše ježka stimulují receptory na chodidlech i na rukách. Slouží pro nácvik motoriky, rovnováhy, prostorového vnímání, rehabilitaci, posilování dolních, ale i horních končetin, posilování břišního svalstva. Ježky lze využít individuálně nebo při různých skupinových hrách např. jako součást překážkové dráhy.

Ježci jsou vyrobeny ze snadno ošetřovatelného materiálu. Jejich použití je bezpečné i pro nejmladší děti.

GRAFOMOTORICKÉ OBOUSTRANNÉ LABYRINTY

Grafomotorický labyrint je pomůcka pro děti ve věku od 4 let, jejímž cílem je připravit dítě na výuku psaní. Úkolem dítěte je pomocí dřevěného pera procházet po vyhloubených cestičkách labyrintu. Tím se u dítěte rozvíjí grafomotorická zručnost a zrakově-pohybová koordinace. Cvičení vytvářejí návyk správného držení psacích potřeb a zároveň slouží na zlepšení soustředění a pozornosti.

Labyrinty jsou oboustranné a v různých stupních obtížnosti. Jeden z labyrintů umožňuje rozvíjet koordinaci současně obou rukou najednou.

Jsou vyrobeny z vysoce kvalitní laminované MDF desky, která svými vlastnostmi nahrazuje masivní dřevo. Svou strukturou jsou lehce hygienicky ošetřovatelné.

SADA LOKOMÁK

Sada obsahuje pomůcky k rozvoji:

Celkové hrubé motoriky - rozvoj pohybů celého těla, pohyby velkých svalových skupin. Rozvoj ovládání a držení těla, koordinaci horních a dolních končetin a rytmizaci pohybů.

Lokomočních dovedností (přemísťování z místa na místo) – rozvoj plazení, lezení, chůze, běhu, skoků a kombinace pohybů. Dále rozvoj takových dovedností, při kterých děti využívají různé pomůcky (kola, koloběžky, kolečkové i normální brusle, lyže, šlapadla adt.)

Koordinačních schopností – rozvoj kvality řízení a regulace pohybu, které jsou základem různorodého pohybového jednání

Pomůcky a jejich využití:

ROLLER S ÚCHYTY

Roller u úchyty je pomůcka ke korekčnímu cvičení dětí od 3 let, zaměřeným na koordinaci obou polovin těla. Děti pomocí síly nášlapů musí rozpohybovat kolečka. Zároveň s vyjížděním nášlapných ploch nahoru a dolů se pohybují i úchyty, což děti stimuluje ke správnému nácviku křížových pohybů obou polovin těla. Děti se učí ovládat sílu nášlapu a tím i rychlost jízdy. Zároveň si musí srovnat postavení těla, aby se nezakláněly, jinak je pohyb dopředu zcela nemožný.

Maximální zatížení rolleru je 75 kg. Je vyroben z plastu a oceli. Využít ho lze ve třídě, tělocvičně i venku na rovném povrchu.

BALANČNÍ CHODNÍK

Balanční chodník se skládá ze tří barevných desek ve tvaru oblouku. Tvrdý plastový povrch s protisklizovou strukturou zaručuje procvičení stability a motoriky dítěte ve věku od 2 let. Pomáhá rozvíjet rovnováhu, pohybovou koordinaci na úzké ploše a fyzickou aktivitu. Oblouky se mohou umístit jako můstky směrem nahoru nebo směrem dolů. Spojením několika oblouků lze vytvořit zajímavé chodníky. Oblouk lze využít též jako houpačku, na které dítě stojí rozkročené a snaží se přenášet váhu z jedné strany na druhou.

Oblouky jsou vyrobené z tvrdého plastu s kvalitní protisklizovou úpravou, která zajišťuje maximální bezpečnost používání.

BALANČNÍ Kladina

Balanční kladina slouží pro nácvik rovnováhy a pohybové koordinace u dětí od 3 let. Děti přecházejí z jedné strany na druhou. Nejprve jdou po šikmé ploše

nahoru. Uprostřed musí zpomalit a připravit se na změnu pohybu, vlastní silou nášlapu přetočit kladinu a postupovat po šikmé ploše dolů. Druhou možností je využití kladiny pro přenášení váhy tak, že se dítě postaví doprostřed kladiny rozkročmo a přenáší váhu z jedné strany na druhou. Tím překlápí kladinu. Tuto koordinaci pohybu zvládají bezpečně i tříleté děti.

Kladina je vyrobená z lakované překližky a nezajišťuje tak kvalitní protiskluzovou bezpečnost, o kterou se starají vystouplé nášlapy, též lakované. Doporučujeme tedy pohyb na kladině pouze v obutí. Dále materiál nedovoluje přecházení dvou dětí současně nebo využití kladiny jako houpačky pro dvě sedící děti na každé straně. Je viditelné, že kladina pruží pod dětmi, které dosahují v předškolním věku vyšší váhy (cca 30 kg)

CHODÍCÍ TRENAŽÉR

Chodící trenažér je imitací cvičebního stroje pro dospělé, který mohou využít děti ve věku od 3 - 8 let. Trenažér procvičuje svalstvo a koordinaci obou polovin těla. Děti nesouhlasným pohybem nohou (jako když běžkují) pohybují zavěšenými nášlapnými plochami. Současně s nimi se rozpohybují i madla na ruce a nutí děti ke koordinovanému křížovému pohybu rukou a nohou. Děti se učí udržovat plynulý rytmus pohybu vlastní pohybovou silou.

Trenažér má pevnou a stabilní kovovou konstrukci a je doplněný pěnovou ochranou v místech rukojetí a horních částí tak, aby nedošlo ke zranění. Při používání je potřeba zajistit dostatečný prostor okolo přední a zadní části stroje tak, aby při vychýlení nášlapných ploch nedošlo ke zranění dětí, které se pohybují okolo. Lze ho používat jak ve třídě, tak i na rovném povrchu venku. Maximální nosnost do 68 kg.